

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Opstart Gewestelijk RUP 'Forensisch Psychiatrisch Centrum Aalst'

Samenvatting

De Regie der gebouwen wenst samen met de Federale overheid bevoegd voor Justitie en Volksgezondheid, een Forensisch Psychiatrisch Centrum (FPC) te realiseren op een centrale locatie in Vlaanderen.

De noodzaak en hoogdringendheid voor de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan om dergelijke infrastructuur mogelijk te maken dringt zich op vanuit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM). Meer concreet betreft het veroordelingen en dagvaardingen van de Belgische Staat over de onaangepaste voorzieningen voor geïnterneerden.

In overleg met alle betrokken bestuursniveaus wordt geopteerd voor een locatie op het grondgebied van Aalst. De realisatie van een FPC te Aalst vereist een grondig alternatievenonderzoek en de opmaak van een gewestelijk RUP. Het departement Omgeving zal de nodige stappen nemen om het planproces voor een FPC op het grondgebied van Aalst op korte termijn op te starten. In eerste instantie zal een startnota worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

1. Situering en voortraject

Door de Regie der gebouwen werd, samen met de Federale overheidsdiensten bevoegd voor Justitie en Volksgezondheid, de vraag gesteld om een gewestelijk geïntegreerd planproces op te starten voor een Forensisch Psychiatrisch Centrum (FPC) in Aalst.

Het FPC-project kadert in het Masterplan 2008-2012-2016 voor detentie in humane omstandigheden. De noodzaak en hoogdringendheid voor dergelijke infrastructuur dringt zich op vanuit de rechtspraak van het EHRM. Meer concreet betreft het veroordelingen en dagvaardingen van de Belgische Staat over de onaangepaste voorzieningen voor geïnterneerden. Geïnterneerden vertoeven immers nog te vaak binnen gevangenis muren zonder een voor hen aangepaste omgeving en zorg.

De laatste aanpassing van dit Masterplan werd goedgekeurd door de Federale Ministerraad op 18 november 2016. De realisatie van een FPC te Gent en te Antwerpen heeft intussen gezorgd voor 446 bijkomende plaatsen. De Federale Ministerraad besliste dat bijkomend 120 plaatsen moesten voorzien worden in Vlaanderen. Hierbij wordt geopteerd voor een *long stay* inrichting in Aalst, centraal in Vlaanderen.

De Regie der Gebouwen werd gevraagd om het dossier voor een FPC in Aalst verder uit te werken en om een DBFMO-procedure te lanceren. DBFMO staat voor Design, Build, Finance, Maintain en Operate en is een publiek-private samenwerking, waarbij de Regie der Gebouwen op zoek gaat naar een privépartner die het ontwerp, de bouw, de financiering, het onderhoud en de uitbating van het centrum voor zijn rekening neemt. Bij DBFMO wordt er een geïntegreerd ontwerp gemaakt en wordt er vanaf het begin samengewerkt, met inbreng van de knowhow van elke partner. In tegenstelling tot bij de forensisch psychiatrische centra van Gent en Antwerpen wordt in de nieuwe procedure dus ook de uitbating opgenomen, om het ontwerp, de bouw, het onderhoud en de uitbating optimaal op elkaar af te stemmen. De uitbater zal zich moeten richten naar richtlijnen van zowel de FOD volksgezondheid als de FOD Justitie.

In de nota van de Federale Ministerraad van 14 november 2016 werd de site 'Nederhase' te Aalst naar voren geschoven om een FPC voor 120 geïnterneerden te bouwen. Na een verdere screening kwamen echter verschillende nadelen van de site naar boven (technisch en stedenbouwkundig). Na overleg tussen de stad en de Regie werd de piste 'Nederhase' verlaten. De stad Aalst ging samen met de Regie der Gebouwen op zoek naar een aantal alternatieve locaties en voerden daartoe een voorbereidend onderzoek uit waarbij verschillende alternatieven werden onderzocht. Voor de realisatie van een FPC is voor alle alternatieven een herbestemming en de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan vereist.

De streefdatum voor de terbeschikkingstelling van het FPC werd initieel vastgesteld op 2022. Intussen is de streefdatum 2025-2026 gezien nog de gehele procedure dient te worden doorlopen.

2. Plan van aanpak

Het Departement Omgeving zal een planproces opstarten voor de opmaak van een GRUP om een FPC op het grondgebied van Aalst mogelijk te maken. In het kader van dit gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan zal een volwaardig locatie-onderzoek worden uitgevoerd.

Volgende elementen worden alvast meegenomen bij de opstart van het planproces:

- Hoogdringendheid: rechtspraak EHRM, veroordelingen en dagvaardingen Belgische Staat over de onaangepaste voorzieningen voor geïnterneerden zorgen dat er dringend nood is aan een geschikt alternatief.
- Grondgebied: het terrein is gelegen op het grondgebied van Aalst en is op korte termijn beschikbaar: bedoeling is dat de terreinen uiterlijk in 2022-2023 verworven kunnen worden.
- Mobiliteit:
  - o Parkeerbehoefte voor personeel en bezoekers en een beperkt aantal voorbehouden plaatsen voor hulpdiensten.
  - o Openbaar vervoer: de site is liefst goed bereikbaar met het openbaar vervoer voor familie en bezoekers.
  - o Ontsluiting: de site moet toegankelijk zijn via minstens twee (tegenovergestelde) zijden (een hoofd- en secundaire ontsluiting in geval van calamiteiten); beide toegangen moeten vlot bereikbaar zijn.
- Ruimtelijke aspecten:
  - o Het terrein heeft een minimum bruto-oppervlakte van 4 ha.
  - o In het gekozen terrein moet minimaal een rechthoek van 150x250 of 200x200 ingetekend kunnen worden voor de inplanting van het FPC.
  - o Inkijk vanuit omliggende gebouwen op wandelingen of open ruimtes en ook de mogelijkheid tot ingooien moet vermeden kunnen worden.
  - o Extra aandacht voor een ruime, groene inrichting, ruimte voor buitenactiviteiten en bijvoorbeeld de aanleg van moestuinen, etc...

- Bestemming:
  - o Principe van zuinig ruimtegebruik staat voorop.
  - o Het terrein is niet gelegen in landbouwgebied, natuur-, bos- of parkgebied. Er wordt gezocht binnen harde bestemmingen: openbaar nut of gemeenschapsvoorzieningen, bedrijventerreinen, woonzone of woonuitbreidingsgebied, bij voorkeur binnen bestaand ruimtebeslag.
- Ambitie duurzaamheid:
  - o Er wordt gestreefd naar CO2-neutraliteit en negativiteit.
  - o Duurzaamheid wordt zo ruim mogelijk geïnterpreteerd (water- en afvalbeheer, mobiliteit, flexibiliteit en herbestemming, ruimtelijke en maatschappelijke meerwaarde voor de omgeving) en wordt niet beperkt tot energie.

Het departement Omgeving zet het opgestarte overlegproces verder en werkt op korte termijn samen met de federaal bevoegde diensten en de stad Aalst een startnota uit voor een Forensisch Psychiatrisch Centrum (FPC) op het grondgebied van Aalst .

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhail DEMIR